

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 1401463
 Raadsvergadering : 26 mei 2026

Onderwerp : Aanpak van staalslakken in recreatieve fietspaden

Collegevergadering : 10 maart 2026
 Portefeuillehouder : Wethouder H.A. Leliveld
 Steller : Hans van den Berg tel. : 0545-250 250
 Team Advies en beheer openbare ruimte

Te nemen besluit

- 1 Instemmen met het saneren en reconstrueren van verhardingslagen met staalslakken op een viertal recreatieve paden rondom Neede.
- 2 Een uitvoeringsbudget van € 800.000 beschikbaar stellen voor de voorbereiding, begeleiding en uitvoering van dat project, bestaande uit:
 - a. een krediet van € 250.000 voor het aandeel reconstructie, waarbij de afschrijvingslasten worden gedekt uit de nog beschikbare vrijgevallen afschrijvingslasten, en
 - b. een aanvullend exploitatiebudget van € 550.000 voor het aandeel sanering, te dekken uit het begrotingsresultaat 2026.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

In onze gemeente hebben we na onderzoek vier recreatieve paden aangetroffen met verhardingslagen waarin staalslakken zijn verwerkt. Voor zover bekend zijn dit de enige paden waar staalslakken verwerkt zijn.

Een actueel landelijk item zijn de gezondheidsrisico's die gepaard gaan met contact met staalslakken. Het gebruikte verhardingsmateriaal is 'Duomix' en dat bevat staalslakken en hoogovenslakken. De onderzoeksresultaten bevestigen dat Duomix is gebruikt als (half)verharding in het zogenoemde Pad in 't Kooweyden, het Bennekerpad en het Brakelpad. In het Laantje van Osterhaus is het ook visueel aangetroffen. De figuur in de toelichting geeft de locaties van de paden rondom Neede weer.

In mei en juni 2025 is onderzoek uitgevoerd dat de aanwezigheid van staalslakken en het metaal vanadium bevestigt. De paden zijn in matige tot slechte staat. De combinatie met het naderende einde van de technische levensduur van de paden maakt ingrijpen noodzakelijk.

Het saneren zorgt voor een nieuwe levenscyclus en neemt de (nu nog geringe) risico's voor de gezondheid weg.

Argumentatie

- 1.1 *Reconstructie is noodzakelijk*
Elk van de vier paden is acuut of op korte termijn aan een reconstructie toe.
- 1.2 *Saneren voorkomt gezondheidsrisico's*
Het saneren van de huidige verhardingen neemt alle gezondheidsrisico's op deze locaties definitief weg.
- 1.3 *We kunnen werk met werk maken*
Het combineren van de reconstructie- en saneringsopgaven biedt efficiëntie en financieel voordeel.
- 2.1 *Dit bedrag is benodigd voor het reconstrueren en saneren*

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
 0 zonder hoofdelijke stemming
 0 met algemene stemmen
 0 stemmen voor, stemmen tegen
 0 aangenomen
 0 verworpen

- Het beschikbaar stellen van het uitvoeringsbudget maakt de voorbereiding en uitvoering mogelijk.
- 2.2 *Er zijn voor vervangingsinvesteringen nog hiervoor gereserveerde kapitaalslasten binnen de begroting beschikbaar.*
De wijziging van de afschrijvingstermijn van wegen in de financiële verordening van 40 naar 60 jaar heeft gezorgd voor vrijval van € 375.000 in de huidige afschrijvingslasten
- 2.3 *Saneringskosten komen ten laste van het boekjaar*
Voor het aandeel van de saneringskosten is ruimte binnen het begrotingsresultaat 2026. Hoewel we het materiaal met staalslakken erin niet meer gebruiken is het nog gewoon te koop en mag het legaal toegepast worden. Er kan dus niets verhaald worden en er zijn ook geen subsidies voor sanering.

Kanttekeningen en risico's

Ongewenst contact met staalslakken

In tijden van droogte bestaat het risico dat stofvorming ontstaat en mensen deeltjes met giftige metalen inademen. Ook bestaat de mogelijkheid dat giftige metalen in de omliggende bodem en het grondwater uitlogen. Het gaat met name om het zware metaal vanadium en vanadiumoxiden. Die stof is tijdens het onderzoek aangetroffen.

Uit het onderzoek blijkt dat er op alle locaties sprake is van een harde laag Duomix. De laag heeft de eigenschappen van een verhardingslaag, niet van een halfverharding. Het oppervlak is daarmee relatief vast en niet makkelijk los te werken. Stofvorming ligt daarom minder voor de hand en op grond daarvan schatten de onderzoekers in dat de risico's voor fietsers en wandelaars op dit moment laag zijn. Daar tekenen we wel bij aan dat het Pad in 't Kooweiden in slechte staat verkeert. Er is sprake van afbrokkelend materiaal en dat kan de risico's vergroten. Het Bennekerpad, het Brakelpad en het Laantje van Osterhaus zijn in een matige staat en vertonen ook afbrokkelend materiaal. Deze drie paden zullen naar verwachting in hoog tempo verslechteren en op korte termijn aan vervanging toe zijn.

Afvoer kan het probleem verschuiven

Een aanvullend risico is het storttarief voor het vrijkomende Duomix. Dat kan stijgen als meer wegbeherende instanties overgaan tot sanering. Ook is onduidelijk waar het materiaal na het saneren terecht komt. Landelijk vindt onderzoek plaats naar het circulair hergebruiken van staalslakken. We zoeken in de werkvoorbereiding naar een zo duurzaam mogelijke bestemming voor het vrijkomende materiaal. Denkbaar zijn start-ups die duurzame mogelijkheden tot hergebruik van staalslakken ontwikkelen of ontwikkeld hebben.

Financiën

Het saneren en reconstrueren van de vier paden kost € 800.000. Het aandeel van het saneren van de staalslakken is daarin € 550.000. Dat betekent dat een reguliere reconstructie (waarbij geen sprake zou zijn van staalslakken) € 250.000 zou kosten.

De kosten voor reconstructie dienen we te activeren. De investering levert voor het reconstructiedeel jaarlijkse afschrijvingslasten op van € 4.167.

De kosten voor het saneren komen ten laste van de exploitatie. Voor dat saneringsdeel bestaan op dit moment geen subsidiemogelijkheden. De dekking voor de saneringskosten kan worden gevonden binnen de ruimte in het begrotingsresultaat 2026.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Het voorstel draagt bij aan een inclusieve samenleving, omdat functionele en betrouwbare (recreatieve) paden beter en veiliger voor iedereen bruikbaar zijn.

Duurzaamheid

Het volledig saneren van de materialen waarin de verontreinigende stoffen zitten is de meest duurzame optie, omdat die aanpak het risico op verdere uitloging of verspreiding volledig wegneemt.

In de voorbereiding en uitvoering van de vervangingen worden de beleidsrichtingen vanuit het Wegenbeleidsplan gevolgd en ingevuld. Binnen het opgaveteam wegenonderhoud krijgt duurzaamheid vorm in een levenscyclusbenadering. De afvoer van het vrijkomende verhardingsmateriaal is daar onderdeel van.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Team Advies en Beheer Openbare Ruimte is de initiatiefnemer vanuit haar behorende taken voor de producten wegen en paden. Het gaat om één-op-één vervangingen, in de zin van opbreken en opnieuw en ongewijzigd weer aanleggen ('going concern').

Het vervangingsvoorstel heeft een technisch en doelmatig karakter, waarbij functionaliteit gelijk blijft. Op basis van artikel 2, lid 1, Inspraakverordening is inspraak daarom niet van toepassing.

Planning en evaluatie

Het voorbereiden, uitvoeren en afronden van de sanering en reconstructie vindt grotendeels plaats in het kalenderjaar 2026. De verwachting is verder dat de uitvoering en afronding kan doorlopen tot in 2027. Eind 2027 zijn alle werkzaamheden afgerond.

Alternatieven

Er zijn twee alternatieven denkbaar:

- I. Het afdekken van het materiaal met asfalt (in plaats van verwijderen);
- II. Nu alleen het Pad in 't Kooweiden aanpakken, andere paden uitstellen

I. Afdekken in plaats van verwijderen

Pad in 't Kooweiden

Een alternatieve aanpak in de vorm van afdekken is voor het Pad in 't Kooweiden niet mogelijk. De huidige verhardingslaag is kapot en ongeschikt als fundatielaag voor een eventuele afdekking of overlaging. De aanwezige lagen zijn dermate versleten en beschadigd dat ze eerst zouden moeten worden hersteld. Dat vergt veel kleinschalig en handmatig werk, waarbij werknemers risico's lopen en (dure) beschermende middelen nodig zijn.

Bennekerpad, Brakelpad en Laantje van Osterhaus

Op deze paden is een afdekking met één of twee lagen asfalt een uitvoerbaar alternatief. De huidige verhardingslaag is geschikt als fundatie voor de afdekking. Het voordeel ligt vooral op het gebied van de investeringshoogte. Bij afdekken van drie van de vier paden daalt de investeringsvraag naar € 500.000. Dat betekent een vermindering van drie ton. De gezondheidsrisico's voor gebruikers van de paden verdwijnen (nagenoeg) volledig.

Als mogelijke voordeel bij dit alternatief noemen we de kans dat het vrijkomende materiaal op termijn beter herbruikbaar kan zijn. Landelijk zijn meerdere initiatieven genomen om staalslakken te kunnen hergebruiken in bijvoorbeeld cement.

Nadelen zijn er ook.

1. De verontreinigende stoffen kunnen verder uitloggen naar de bodem en het grondwater.
2. Verder zijn de paden in de huidige toestand relatief smal. Afdekken over de volledige breedte zorgt voor zwakke randen en die leveren bij schade weer risico's op contact met de slakken.
3. Als derde nadeel noemen we het verleggen van het probleem naar de toekomst.

Raadsvergadering : 26 mei 2026

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 maart 2026

b e s l u i t:

- 1 In te stemmen met het saneren en reconstrueren van verhardingslagen met staalslakken op een viertal recreatieve paden rondom Neede.
- 2 Een uitvoeringsbudget van € 800.000 beschikbaar te stellen voor de voorbereiding, begeleiding en uitvoering van dat project, bestaande uit:
 - a. een krediet van € 250.000 voor het aandeel reconstructie, waarbij de afschrijvingslasten worden gedekt uit de nog beschikbare vrijgevallen afschrijvingslasten, en
 - b. een aanvullend exploitatiebudget van € 550.000 voor het aandeel sanering, te dekken uit het begrotingsresultaat 2026.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 26 mei 2026

de griffier,

de voorzitter,

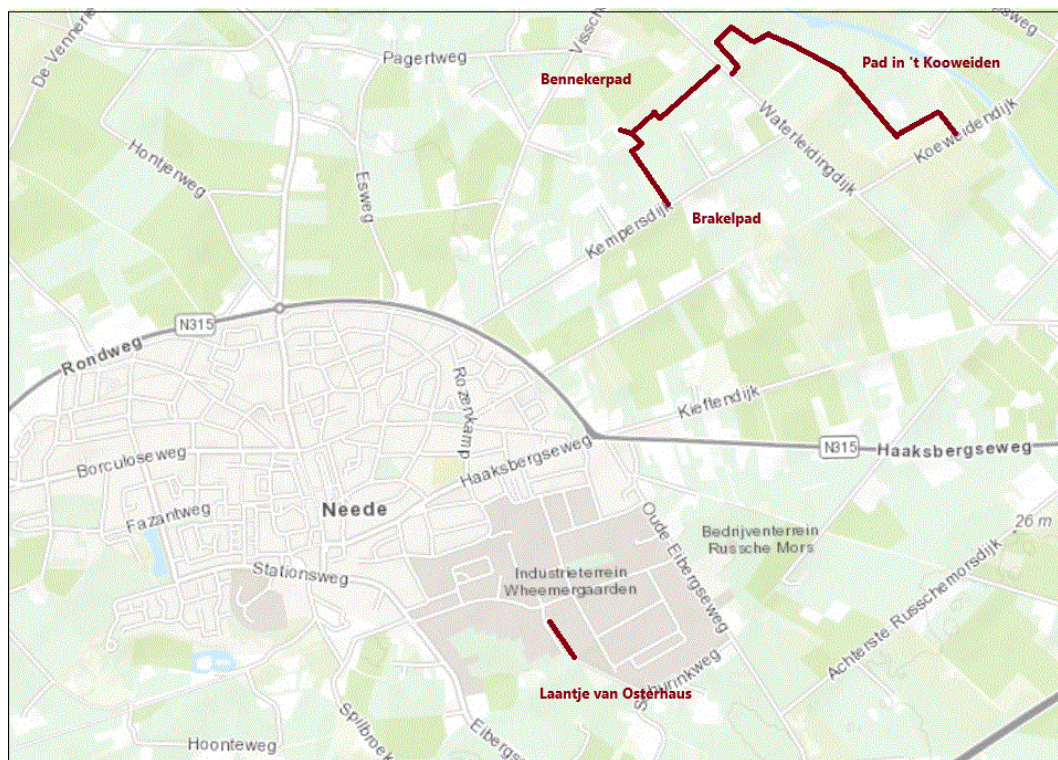
drs. J.A. Satijn

drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Aanpak van staalslakken in recreatieve fietspaden

Locaties van de betreffende paden

Figuur: de locaties van de vier paden rondom Neede

Onderzoek en proces

Aansluitend op de landelijke berichtgeving over het gebruik van en de risico's rond staalslakken hebben we in het voorjaar van 2025 meteen onderzoek laten uitvoeren. Onderzoeksbureau Onadin heeft de resultaten begin juni 2025 opgeleverd in een rapportage. In de periode van juni tot oktober 2025 zijn vervolgens alle wegen geïnspecteerd en is de noodzaak tot reconstructie bevestigd. Vervolgens hebben we de verschillende sanerings- en reconstructieopties onderzocht en op kosten gezet. De locatie in het groen zorgt voor erg beperkte werkruimte en ook de toegankelijkheid van het werkgebied is alleen met specifieke machines en voertuigen mogelijk. Die aspecten zijn in de aanloop naar dit voorstel uitgewerkt.